

Sprawa C-345/09

J.A. van Delft i in.

przeciwko

College voor zorgverzekeringen

(wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym
złożony przez Centrale Raad van Beroep)

Zabezpieczenie społeczne — Rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 — Tytuł III, rozdział 1 — Artykuły 28, 28a i 33 — Rozporządzenie (EWG) nr 574/72 — Artykuł 29 — Swobodny przepływ osób — Artykuły 21 i 45 TFUE — Świadczenia z ubezpieczenia zdrowotnego — Osoby uprawnione do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy — Miejsce zamieszkania w państwie członkowskim innym niż państwo zobowiązane do wypłaty emerytury lub renty — Udzielanie świadczeń rzeczowych w państwie miejsca zamieszkania na koszt państwa zobowiązanego do wypłaty emerytury lub renty — Brak rejestracji w państwie miejsca zamieszkania — Obowiązek uiszczania składek w państwie zobowiązanym do wypłaty emerytury lub renty — Zmiana przepisów krajowych państwa zobowiązanego do wypłaty emerytury lub renty — Ciągłość ubezpieczenia zdrowotnego — Różnica traktowania między rezydentami i nierezydentami

Opinia rzecznika generalnego N. Jääskinena przedstawiona w dniu 15 lipca 2010 r. I - 9883

Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 14 października 2010 r. I - 9912

Streszczenie wyroku

1. *Zabezpieczenie społeczne pracowników migrujących — Właściwe ustawodawstwo — Wiążący charakter norm kolizyjnych — Ubezpieczenie zdrowotne — Osoby uprawnione do emerytur lub rent należnych w oparciu o przepisy państwa członkowskiego innego niż państwo miejsca zamieszkania*

(rozporządzenia Rady: nr 1408/71, art. 28, 28a; nr 574/72, art. 29)

2. *Zabezpieczenie społeczne pracowników migrujących — Ubezpieczenie zdrowotne — Osoby uprawnione do emerytur lub rent należnych w oparciu o przepisy państwa członkowskiego innego niż państwo miejsca zamieszkania*
(rozporządzenia Rady: nr 1408/71, art. 28, 28a, 30; nr 574/72, art. 29)
3. *Obywatelstwo Unii Europejskiej — Prawo do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich — Zabezpieczenie społeczne obywateli migrujących — Osoby uprawnione do emerytur lub rent należnych w oparciu o przepisy państwa członkowskiego innego niż państwo miejsca zamieszkania*
(art. 21 TFUE; rozporządzenie Rady nr 1408/71)

1. Ponieważ normy kolizyjne zawarte w rozporządzeniu nr 1408/71, w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem nr 1992/2006, mają wobec państw członkowskich charakter bezwzględnie wiążący, nie można przyjąć, by osoby objęte systemem zabezpieczenia społecznego wchodzące w zakres zastosowania tych przepisów mogły zniweczyć ich skutki poprzez posiadanie możliwości podjęcia decyzji o rezygnacji z podlegania im. Stosowanie bowiem systemu kolizji ustaw wprowadzonego rozporządzeniem nr 1408/71 zależy wyłącznie od obiektywnej sytuacji, w jakiej znajduje się zainteresowany pracownik. Brzmienie art. 28 i 28a owego rozporządzenia nie pozostawia żadnego wyboru osobom uprawnionym do emerytury lub renty, które są objęte zakresem tych przepisów. Skoro osoba uprawniona do emerytury lub renty należnej na podstawie ustawodawstwa państwa członkowskiego mieści się w obiektywnej sytuacji opisanej w omawianych artykułach, norma

kolizyjna zawarta w tych przepisach ma do niej zastosowanie i nie może ona z niej zrezygnować poprzez zaniechanie rejestracji, zgodnie z art. 29 rozporządzenia nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia nr 1408/71 w instytucji właściwej państwa członkowskiego miejsca zamieszkania. Tym samym art. 28 i 28a rozporządzenia nr 1408/71 mają charakter bezwzględnie wiążący dla wchodzących w ich zakres zastosowania osób objętych systemem zabezpieczenia społecznego.

Rejestracja w instytucji właściwej państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, przewidziana w art. 29 rozporządzenia nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia nr 1408/71 stanowi jedynie formalność administracyjną, której

dopełnienie jest konieczne w celu zapewnienia rzeczywistego udzielania świadczeń rzeczowych w tym państwie na podstawie art. 28 i 28a rozporządzenia nr 1408/71. W tym względzie wystawiając formularz E 121, instytucja właściwa jednego państwa członkowskiego ogranicza się do stwierdzenia, że dana osoba objęta systemem zabezpieczenia społecznego miałaby prawo do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa tego państwa, gdyby tam zamieszkiwała. Z uwagi na czysto deklaracyjny charakter tego formularza jego złożenie w instytucji właściwej państwa członkowskiego w celu dokonania rejestracji danej osoby objętej systemem zabezpieczenia społecznego nie może zatem stanowić przesłanki powstania prawa do świadczeń w tym państwie członkowskim.

W tych okolicznościach osoby uprawnione do emerytury lub renty objęte zakresem zastosowania art. 28 i 28a rozporządzenia nr 1408/71 nie mogą – w świetle bezwzględnie wiążącego charakteru systemu wprowadzonego tymi przepisami – podjąć decyzji o rezygnacji z prawa do świadczeń rzeczowych w państwie członkowskim miejsca zamieszkania poprzez zaniechanie dokonania rejestracji w instytucji właściwej tego państwa, taki brak rejestracji nie może skutkować zwolnieniem z obowiązku płacenia składek w państwie członkowskim zobowiązanym do wypłaty ich emerytury lub renty, ponieważ w każdym razie nadal obciążają oni to państwo członkowskie, gdyż nie mają możliwości wyłączenia się z systemu przewidzianego w tym rozporządzeniu.

Z pewnością wobec braku rejestracji w instytucji właściwej państwa członkowskiego taka osoba objęta systemem zabezpieczenia społecznego nie może rzeczywiście korzystać z takich świadczeń w tym państwie członkowskim, a tym samym nie generuje żadnych kosztów, które państwo członkowskie zobowiązane do wypłaty emerytury lub renty musiałyby zwracać państwu członkowskiemu miejsca zamieszkania na podstawie art. 36 rozporządzenia nr 1408/71 w związku z art. 95 rozporządzenia nr 574/72. Okoliczność ta nie ma jednak najmniejszego wpływu na istnienie prawa do tych świadczeń, a tym samym na związany z nim obowiązek zapłaty instytucjom właściwym państwa członkowskiego, którego uregulowanie uzasadnia istnienie takiego prawa, składek należnych jako świadczenie wzajemne w zamian za ryzyko ponoszone przez to państwo na podstawie przepisów rozporządzenia nr 1408/71. Taki obowiązek zapłaty składek z powodu istnienia prawa do świadczeń, nawet przy braku rzeczywistego z nich korzystania, jest nierozdzielnie związany z zasadą solidarności realizowaną przez krajowe systemy zabezpieczenia społecznego, ponieważ brak takiego obowiązku mógłby zachęcać zainteresowanych do oczekiwania na wystąpienie ryzyka, zanim zdecydują się na współfinansowanie tego systemu.

(por. pkt 52, 57, 61-65, 72-75)

2. Artykuły 28, 28a i 33 rozporządzenia nr 1408/71, w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem nr 1992/2006 w związku z art. 29 rozporządzenia nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia nr 1408/71, w brzmieniu zmienionym

rozporządzeniem nr 311/2007 należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego, które przewiduje, że osoby uprawnione do emerytury lub renty należnej na podstawie ustawodawstwa tego państwa, zamieszkujące w innym państwie członkowskim, w którym mają na podstawie wymienionych art. 28 i 28a prawo do świadczeń rzeczowych w razie choroby udzielanych przez instytucję właściwą tego państwa członkowskiego, powinny z tytułu tych świadczeń uiszczać składkę w postaci potrącenia z emerytury lub renty, nawet jeżeli nie zarejestrowały się w instytucji właściwej państwa członkowskiego miejsca zamieszkania.

(por. pkt 80; pkt 1 sentencji)

państwie członkowskim, w którym mają na podstawie art. 28 i 28a rozporządzenia nr 1408/71 w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem nr 1992/2006 prawo do świadczeń rzeczowych w razie choroby udzielanych przez instytucję właściwą tego ostatniego państwa członkowskiego, powinny uiszczać składkę z tytułu tych świadczeń w postaci potrącenia z emerytury lub renty, nawet jeżeli nie zarejestrowały się w instytucji właściwej państwa członkowskiego miejsca zamieszkania.

Natomiast należy art. 21 TFUE interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie takiemu uregulowaniu krajowemu, jeżeli wprowadza ono lub obejmuje – czego ustalenie należy do sądu odsyłającego – nieuzasadnioną różnicę traktowania między rezydentami i nierezydentami w zakresie ciągłości całościowej ochrony od ryzyka choroby, z której korzystali oni na podstawie umów ubezpieczenia zawartych przed wejściem w życie tego uregulowania.

3. Artykuł 21 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego, które przewiduje, że osoby uprawnione do emerytury lub renty należnej na podstawie ustawodawstwa tego państwa, zamieszkujące w innym

(por. pkt 130, 131; pkt 2 sentencji)